

26 ส.ค. 2535

ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงสนับสนุนทางสังคม และความเหนื่อยหน่าย
ของพยาบาลในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก

SENSE OF COHERENCE, SOCIAL SUPPORT AND BURNOUT IN
CRITICAL CARE NURSE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2535

ISBN 974-587-404-3

(สงวนลิขสิทธิ์)

23415

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงสนับสนุนทางสังคม และ ความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก
ผู้วิจัย	กิ่งสตาล สุทธิวิริสรณ์
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	เขาวลัักษณ์ เล้าหะจินดา, วท.บ. (พยาบาล), ค.ม. อรสา พันธุ์ภักดี, วท.บ. , วท.ม. (พยาบาล)
วันที่สำเร็จการศึกษา	13 พฤษภาคม พ.ศ. 2535

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งในการมองโลก แรงสนับสนุนทางสังคม อายุ สถานภาพสมรส และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหออภิบาลผู้ป่วยหนักกับความเหนื่อยหน่ายด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ การลดความเป็นบุคคล และการลดความสำเร็จส่วนบุคคล และความสามารถของตัวแปรดังกล่าวในการทำนายความเหนื่อยหน่ายทั้ง 3 ด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาคเหนือ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 146 ราย ประเมินความเข้มแข็งในการมองโลกโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างโดยแอนโทนอฟสกี (Antonovsky 1987) ประเมินแรงสนับสนุนทางสังคม โดยใช้แบบสอบถามแหล่งประโยชน์ส่วนบุคคลตอนที่ 2 สร้างโดย แบรินด์และไวเนอร์ท (Brandt & Weinert 1981) และประเมินความเหนื่อยหน่ายโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างโดยแมสแลชและแจคสัน (Maslach & Jackson 1986)

ผลการวิจัยพบว่าพยาบาลประจำการในหออภิบาลผู้ป่วยหนักโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป ในเขตภาคเหนือ มีความเหนื่อยหน่ายด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเหนื่อยหน่ายด้านการลดความเป็นบุคคลและการลดความสำเร็จส่วนบุคคลอยู่ในระดับต่ำ ความเข้มแข็งในการมองโลกและแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่ายทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .001$ และความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงสนับสนุนทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .001$ ส่วนตัวแปรปัจจัยทางสังคมด้าน อายุ สถานภาพสมรส

และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหอพยาบาลผู้ป่วยหนัก ไม่มีความสัมพันธ์กับความ
 เห็น้อยหน้าทั้ง 3 ด้าน และยังพบว่าอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงสนับสนุนทางสังคม
 $p < .05$ และสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเข้มแข็งในการมองโลก
 $p < .01$ เมื่อนำตัวแปรความเข้มแข็งในการมองโลก แรงสนับสนุนทางสังคม อายุ
 สถานภาพสมรส และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหอพยาบาลผู้ป่วยหนัก เข้าในสมการ
 ถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายความเห็น้อยหน้า พบว่าความเข้มแข็งในการมองโลกสามารถ
 ทำนายความเห็น้อยหน้าด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .001$
 โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 14.9 แรงสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายความ
 เห็น้อยหน้าด้านการลดความเป็นบุคคล และการลดความสำเร็จส่วนบุคคล ได้อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ $p < .001$ โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 12.7 และ 12.8
 ตามลำดับ และเมื่อนำตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษาในครั้งนี้นำเข้าในสมการถดถอยเพื่อทำ
 นายความเห็น้อยหน้าโดยรวม พบว่าความเข้มแข็งในการมองโลกและแรงสนับสนุน
 ทางสังคมสามารถทำนายความเห็น้อยหน้าโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .05$
 โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 22.4

ผลการศึกษา สนับสนุนความตรงของแนวคิดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง
 ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงสนับสนุนทางสังคม และความเห็น้อยหน้า โดย
 ความเข้มแข็งในการมองโลกและแรงสนับสนุนทางสังคม เป็นแหล่งประโยชน์ที่ช่วยในการ
 ปรับตัวของบุคคลต่อภาวะเครียดในการทำงาน พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้เสนอข้อจำกัดในการ
 วิจัย การนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลทางการศึกษาพยาบาล และการวิจัย
 ในครั้งต่อไป

Thesis Title Sense of Coherence, Social Support and
Burnout in Critical Care Nurse
Name Kangsadan Sutthaviresan
Degree Master of Science (Nursing)
Thesis Supervisory Committee
Yauwaluk Lauhachinda, B.Sc.(Nursing), M.Ed.
Orasa Panpakdee, B.Sc., M.S.(Nursing)
Date of Graduation 13 May B.E. 2535 (1992)

ABSTRACT

The purpose of this research was twofold; 1) to study the relationships among sense of coherence, social support, age, marital status, duration of experience in critical care unit, and three dimensions of burnout: emotional exhaustion, depersonalization and reduced personal accomplishment; and 2) to identify predictive variables of burnout. Study subjects, were 146 critical care nurse in Regional Hospital and Medical Centers, General Hospital, in Ministry of Public Health in the North of Thailand. Sense of coherence was assessed by The Questionnaire developed by Antonovsky (1987). The Personal Resource Questionnaire Part II developed by Brandt and Weinert (1981) was used to measure social support, and burnout was measured by the questionnaire developed by Maslach and Jackson (1986).

Results of the study indicated that critical care nurse in Regional Hospital and Medical Centers, and General Hospital perceived emotional exhaustion in middle level, perceived depersonalization and personal accomplishment in low level. Sense of coherence and social support were negatively

correlated with three dimensions of burnout (all $p < .001$) and sense of coherence was positively correlated with social support ($P < .001$). The relationship between age, marital status and duration of experience in critical care unit were not significantly correlated with all three dimensions of burnout. In addition, it was found that age was positively correlated with social support ($p < .05$) and marital status was positively correlated with sense of coherence ($p < .01$). When sense of coherence, social support, age, marital status and duration of experience in critical care unit were entered into the regression model to predict burnout, it was found that sense of coherence was a significant predictor and accounted for 14.9% of variance in emotional exhaustion which was statistically significant ($p < .001$). Social support was a significant predictor of both depersonalization and reduced personal accomplishment which accounted for 12.7% and 12.8% of variance, respectively. (all $p < .001$). When all variables were entered into the regression model to predict total burnout, it was found that sense of coherence and social support were significant predictors and accounted for 22.4% of variance which was statistically significant ($p < .05$).

The findings seem to support the validity of conceptualization of the relationships among sense of coherence, social support, and burnout in that social support and sense of coherence were as personal resistant resource which help person to cope with stressors from working situation. The limitation of this study, implication for practice and suggestion for further study are recommended.